

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijaške volje snižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Frano Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravišтво, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

Peterburg 31. avgusta. Iz Kärnk-dare se 30. avg. poroča, da se Turki od 24. do 27. avg. na različnih krajih Ruse napadli, a povsod bili z velikimi turškimi izgubami odbiti. Proti Suhumu ruska vojska vedno napreduje. Turki utrjujejo gore, ki leže okoli Suhuma.

Peterburg 30. avgusta. (Oficijalno.) Iz Gornjega Studena se 28. avgusta poroča, da je zdaj v Šibki popolnem mir. Pojasnenja, kaj namerava sovražnik zdaj, pričakuje se prav kmalu. Rusi so izgubili do 28. avg. zvečer 98 oficirjev in 2634 mož ranjenih. — Od vojske pred Ruščukom se poroča: 26. avg. so Rusi sovražnikovo kolono, ki je proti Sadini prodirala, nazaj vrgli in 27. avg. so kolono, ki je iz Ruščuka izmarširala ter proti Hadikiči udarila, v trdnjavo nazaj zapodili. Od spodnjega Dunava se poroča, da sta hila 28. avg. dva za Ruse srečna konjiška boja, Rusi so jedno turško kolono, ki je živež vozila, ujeli.

London 31. avgusta. „Reuterjevemu agentstvu“ se iz Carigrada oficijalno poroča, da Sulejman naznanja, da Turki še zmirom sovražnika blokirajo, (?) ter njegovo umikanje v nevarnost devajo (!). Boj s kanoni se nadaljuje. Prve straže se streljajo s puškami; rekognosciranje je pokazalo, da so Rusi Ehlagač, tri ure od Gabrovega, zaseli. Črnogorci so se odmeknili od Nikšića, a so tam pustili stražno vojsko (observacijski kor).

Vojska.

Bitva v Šibki je torej toliko, kakor končana in za Ruse zmagovalno. Sicer pač

preko nezanesljivega Londona čujemo, da neki Turki še streljajo pri Šibki in celo še „blokirajo“ Ruse; a tega ne verujemo. Ruski oficijalni telegram prenaravnost govori, da je popolen mir, da so Turki otrpnili. Tudi nas je zadnji teden podučil na novo, če nam je bilo še poduka treba Slovanom, kako velike previdnosti nam je treba, kadar se vpraša, ali je nemškim časnikom in nekaterim angleškim kaj verovati, kadar zoper Ruse pišejo. Ves teden so ti nemški časnikarski obrezanci neusmiljeno mleli Ruse, psovali vse Slovane, pogubljali našo in rusko prihodnost, obrekovali Ruse, prorokovali Turkom sijajno zmago v Šibki in ruskeji armadi jutri-jutri premet črez Dunav nazaj in pogin. A denes? Resnica dogodkov jih po zobeh bije.

Najbrž zdaj tako brzo zopet ne bode na bojišči v Evropi večje akcije, ker Rusi valjda v ofenzivo ne stopijo prej, predno garda in druga pomoč iz Rusije ne pride, kar bode stoprav v drugej polovici meseca septembra. Z nevspehom pri Šibki bodo pa tudi Turki veselje do ofenzive izgubili.

V Aziji pa je upati, da Rusi zopet v srečnejšo ofenzivo stopijo, ker so turške napade odbili in se pomohili.

Rumunov je prestopilo že 22.000 Dunav in marširajo za Plevno, Osman paši v hrbet. Tudi Srbija je poslala prvo vojsko že na mejo.

V naslednjem priobčujemo prezanimiv popis prve bitke pri Šibki, ki z živimi barvami slavi rusko hrabrost.

Kako so Rusi bojevali pri Šibki.

Sloveči angleški major Archibald Forbes, tisti, ki je lani Bulgarijo prehodil in turška zverstva pred vsem svetom konštati-

ral, bil je te krvave dni sam v Šibki in piše v „Daily News“: Vtorek zjutraj 22. avgusta sem zvedel v ruskem glavnem stanu, da gre Sulejman-paša s 40 bataljoni proti Šibki-soteski. Precej sem jeznil proti jugu. In res je Sulejman že 19. avgusta vzel vas Šibko in je 21. začel napadati sotesko, ki je od Rusov bila zasedena. Skoraj neprenehoma so se bojevali. Iz Gornjega Studena je imel priti knez Meretinski pomagat v Šibko Rusom, a vstavil se je v Selvi, ker se je že prej od tam poslala pomoč. Vodolskega polk je marširal tako urno Rusom na pomoč, da ljudje dva dni niso ni spali ni kuhali; polkovnik je peljal svoje ljudi naravnost skozi Gabrovo; vozovi z ranjenci so vedno drdrali po cestah, njim nasproti pa so šli municijski vozovi proti Šibki.

Uže pred dnem se je začela kanonada. Grmenje je bilo vedno hujše in vedno so prihajali ranjenci. V Karavli je bilo vse polno težko ranjenih, posebno mnogo častnikov, mej njimi tudi dva polkovnika. Boj v Šibki soteski se pač sme imenovati boj ruskih častnikov.

Zemlja od tod proti bojišči je jako čudna. Šibka soteska nij soteska v pravem pomenu besede. Nobenega propada, nobenega defileja, nobene zaplate, kjer bi 300 mož storilo nove Termopile. Nikjer nij globoke zareze, kjer bi se lahko uničila cela armada, ne da bi mogla napasti svojega sovražnika.

Najvišji vrhunec te soteske je ob vsaki strani flankiran z višjimi gorami, nego-li je sama. Najvišji teh hrbtov se dotika ceste, ki pelje do ruskih pozicij. Na severnem robu je ta hrbet strm in ne da se preko njega iti v severne doline Balkanovo. Ta terén je Turkom ugoden, da flankirajo središče Šibke soteske.

Listek.

O nervoznosti.

(Spisal dr. Edvard Šavnik.)

(Dalje.)

Higijena priporoča in terja dobra stanovanja, da si prebivalci ohranijo zdrav organizem, — in tudi nam je treba preudariti vpliv stanovanj na čutniški stroj. Slavni pisatelj Godwin je rekel: „kakoršne hiše, tako ljudstvo“, (Wie die Häuser, so das Volk), in izgovoril s temi besedami veliko resnico. — Bolehve čutnice nahajamo v palačah in kočah, v gospodskih gradovih in kmetijskih hišah, na obalih morja in v alpskih dolinah. Kje pa jih je največ? Tam, kjer so stanovanja protinaravna in neprimerna drugim razmeram življenja. V stanovanjih, kjer je premnogo ljudi vkup natlačenih, kvari se zrak; jeden je na poti drugemu, drug se huduje nad

drugim, ondi se razvneajo strasti in dražijo čutnice. Ako manjka v stanovanjih dobrega zraka, svetlobe, gorkote, ako so izbe temne, mrzle, polne kužnega hlapa, ondi mora tudi „hudobec“ nervozen postati. Kakor rastline tropičnih dežel ne morejo v islandskem snegu rasti in cvesti, tako tudi zdravi čutnic v takih brlogih ohraniti nij mogoče.

Človeški organizem mora razkrojene snovi odpraviti; ako mu tega nij mogoče, začne bolehati. — Če so tedaj stanovanja tej potrebi prilična, če so gazi, kateri nastanejo iz razkrojitve organske materije, lahko in hitro odpravijo in nadomestijo s čistim zrakom, ako je v obilnosti blizu dobra voda, ako je dovelj svetlobe in gorkote, tem lažje odpravi organizem razkrojene snovi, tem manjša nevarnost za čutnice prebivalcev.

Vprašal bode morebiti marsikdo, kaj pa pomaga, ako je stanovanje uredjeno po vseh pravih higijeničnih, če pa stoji hiša, v ka-

terej moram bivati, na nezdravih tleh, v nezdravem ozemlju ali klimatu. Določilne so pač nekoliko krajevne razmere, zemlja, voda, gore, rastlinstvo, vetrovi, vlažnost ozračja in vse drugo, kar se zapopade v besedi „klimat“, vendar se more klimatičnim razmeram le pospeševalni vpliv za razvitje nervoznosti pripisovati, nikdar pa prouzročevalni. Pisarilo se je o tem mnogo, in trdilo, da je prebivalec severnih krajev ali mrzle zone bolj hladnokrven, miren, bolj previden in delaven, da je oni, južnih krajev ali vroče zone bolj iskren, nage, nepremišljen in len, da je drugi bolj strastim udan in torej tudi več nagnen, da se mu hitreje skali čutniško življenje, kakor prvemu. — Akoravno je v tem nekaj resnice, vendar bi si jaz ne upal te trditve statistično dokazati, ker najdemo pri orijentalih, kateri živijo v podnebjih, ki gotovo razvneajo domišljijo in malo zavirajo vpliv strastij, manjše odstotke nervoznosti, kakor v prozajčno-mrzlih

Govorilo se je že mnogo o vrednosti Šibke. Pa v resnici ta soteska nij posebno velike strategične veljave. Ako je ne brani mnogo vojakov, se lahko napade, a brani se težko, kajti trdnost kake pozicije nij odvisna od strmine, ki jo obdaja, nego od tega, da ima odprto okolico, katero ogenj lahko obvladuje in da se ogenj lahko koncentrira na kritične točke. Tega pa Šibki-soteski ravno manjka. Brigada pehote se lahko na 300 črevljev pod prvo rusko pozicijo približa, ne da bi jej ta mogla s topovi škoditi.

21. avgusta je bila vsa ruska moč v soteski pod poveljem generala Radeckega, in je imela 20 bataljonov, to je, 17.000 mož, kateri pa so v prejšnjih bojih že mnogo trpeli. Operacije so se začele, ko se je dan zaznal; strelna brigada Minskega polka je napadla pozicijo Turkov, ki je žugala desnemu ruskemu krilu. Ob enem pa so Turki hoteli Ruse zajeti; razširili so svoje levo krilo, da bi prešli globoko dolino, ki je vmes, in da bi dobili nasprotno višavo v hrbtu Rusom. Oba napadujoča oddelka sta se v dolini trčila in vnel se je hud in trdovraten boj.

Ker so višave, ki so v ruskih rokah, gole, morali so vojaki nezavarovani iti v dolino in so bili izpostavljeni kanonskemu oganju, iz gostega lesovja turške pozicije pa so jih podirale kugle iz pušk. Ruske baterije prve pozicije so pač tudi streljale, pa bilo je to le zapravljanje municije, da so se metale kugle v goščavo; pa turška baterija na skrajnem horizontu je bila pač dober cilj, in ne bilo bi napačno, da so Rusi tja vrgli nekaj kugel, da bi pod njihovim moralnim vtisom napredovanje pehote pospeševale. Meni se celo zdi (pravi dopisnik „Daily News“) da baterija municije nij imela. Cesta je tako izpostavljena, da je silno težko preskrbovati se z municijo. Turki so raztresli cele oddelke strelcev, ki gotovo nijso imeli druge naloge, kakor streljati na vse, kar bi se jim iz ruskih vrst pokazalo. Ko sem šel jaz gori, da bi gledal zanimivi prizor spodaj, streljalo je na mojo kapo takoj kakih sedem strelcev. Streljanje pušk na ruske pozicije je trajalo celi dan, dokler turške pozicije nijso bile vzete.

Od nekaterih štabnih oficirjev, pripoveduje dopisnik, ki so bili vedno pri operaciji navzočni, zvedel sem podrobnosti o močeh, ki so se bile in o značaji boja prošlega dne. Turki so začeli akcijo 21. avgusta; napadaje strmine nad sotesko. V soteski samej je bila

bulgarska legija in eden polk devete divizije; oba ta oddelka sta bila po prejšnjih bojih jako oslabiljena in nijsta štela nad 3000 mož s 40 kanoni. Iz Trnovega nijsta mogla pomoči dobiti, ker je 40 milj daleč. To je bila huda napaka. Garnizija se je hrabro bojevala in Turki nijso imeli nobenega materialnega dobička, akoravno so forsirali skrajno črto ruskih utrjenj na najvišjem vrhunci soteske. Rusi so bili v fronti svojih tranš položili rove, ki so ravno takrat zleteli v zrak, ko se je bilo čelo turških napadujočih kolon nad njimi zbralo. Več Turkov je bilo v kose raztrganih. Izgubili so Rusi prvi dan samo 200 mož, večidel iz bulgarske legije.

Drug dan 22. avgusta, boj nij bil posebno hud, ker so Turki vedno le poskušali, iti okolo kril ruskih pozicij; a napadi so bili zares jako trdovratni in vztrajni.

Včeraj so Turki napali rusko pozicijo v fronti in flanki in so prognali branitelje iz sprednjih pozicij. To pot so se napake te pozicije posebno čutile: bila je ozka, izpostavljena in se je lahko flankirala in izolirala. K sreči je prišla pomoč, ki je nezgodo, nam pretečo, še o pravem času odvrnila. General Stoljetov je storil vse, kar je mogel, pa tudi on nij mogel delati čudežev, dočim je 5000 mož grmelo na njegovo fronto in flanko. Zdaj pride iz Selvija brigada 9. divizije pod generalom Dorožinskim, in ta prilična pomoč je bila za Stoljetova nezmerne vrednosti. Bili so se celi dan, in ko je solnce začelo zahajati, bili so se Turki tako blizu prignjeli k ruskeji flanki, da je bilo videti, kakor da imajo Rusi zdaj zdaj obkoljeni biti in si turške kolone, ki so plezale na ruske holme, na drugej strani ceste, za hrbtom ruskih pozicij, roko podati. Ruska generala sta v tem kritičnem trenutku telegrafirala carju, izraževaje svoj strah in razlagaje, kaj se mora storiti, da se to za-preči, zagotavlja, da bosta svoje pozicije tako držala, da pride pomoč, in da bosta ona in njiju vojaki vstrajali do zadnje kaplje krvi.

Ob šestih je boj za nekaj časa prenehal, kar pa Rusom nij koristilo, ker so bile vse njih rezerve v boji. Vojake je nesrečno mučila vročina, glad in žeja; uže tri dni nijso nič kuhali in vode Rusi nijso več imeli. Siromaki so zevaje ležali ob golih pečinah, še zmenili se nijso za to, da so okolo njih žvižgale turške kugle. Po sosednih višavah in iz dolov pa se je razlegal klic: allah il allah!

— Zastonj sta čakala generala pomoči — kar nič se nij hotelo pokazati.

Končno zagleda Stoljetov na skrajnem horizontu dolgo kolono, ki se je bližala. Ta prizor je takoj spremenil situvacijo. Vse je skočilo po konci in gledalo v daljavo, in ko zapazijo prihajajoče, zagrmí stresajoč „ura!“ Čelo kolone se je bližalo Karavli — a to so jezdecí. Je-li general Radecki v takej zadregi, da se s pehoto bije v balkanskih dolih? Pa naj bode, kakor uže hoče, bila je to pomoč, ki je zelo koristila, kajti kmalu je ena gorska baterija delovala proti turškeji artileriji na obrašenej višavi, raz katero so Turki desnico ruske vojske ljuto obstreljavali. Zdaj pa je prišla tudi pehota. Napadala je Turke od desne, in izza vsakega kamena, izza vsakega grma, izza vsakega drevesa se je videl dim njihovih pušk. Bil je to bataljon strelne brigade, katera je generala Gurka spremljala, ko je tako zmagovito bil napredoval. Brigada je marširala 55 kilometrov nepretrgoma, ne da bi spala, ne da bi kuhala in je takoj začela delovati, ne da bi si privoščila pet minut za oddahnenje.

Njen general, hrabri Zvitinski, jo spremlja ter napade sovražno pozicijo na gozdnej višavi v desnem ruskem krilu.

General Radecki, ki je strelce poslal in tako v odločilnem trenutku rešil dan, pride tudi sam s svojim štabom po cesti gori, jaše na treh odprtih krajih preko turškega ognja in se pridruži onima dvema generaloma na čelu, blizu baterije prve pozicije. Kot najstarejši in najvišji častnik prevzame od Stoljetova povelje, priznava mu izvrstne dispozicije in vstrajanje v protistavljanji.

Takoj, ko se je dan zaznal, začeli so se Rusi zopet bojevati, da bi se osvobodili napadanja in pritiskanja turških baterij in pozicij na obraščenih višavah na desnem krilu. Bulgarski kmetje so vojakom izvrstno pomagali, donaševaje jim v vrčih vodo tja v prve vrste, katero so zadaj od daleč prinesli, prehajaje od Turkov obstreljan pot.

Boj se je pomikal čedalje bolj v dolino; ukrepljenja, poslana od 9. divizije, postavila so se zdolej prav močno in dobro. Ob devetih pride Dragomirov z dvema polkoma druge brigade svoje divizije. Popustivši eden polk pri Kanu za reservo, marširal je z drugim po cesti proti prvej poziciji. Nij ga bilo izhoda, nij ostalo drugega, nego iti preko nevarne te ceste, kajti globoko raztrgano tla po dolini

deželah evropskih, o katerih se govori, da pamtijo um.

Klimati z nestanovitnim vremenom, oni so pač nezdrava tla za nervoznega človeka, ker ga bolehavost tam veliko huje trpinči, in se je le težko kedaj popolnem iznebiti more.

Vreme vpliva na ravnotežje naših občutkov, na misli in enerzijo naše delavnosti. Kdor samega sebe natančneje opazuje, je gotovo uže izpoznal, da so občutki njegovi duševni in telesni v nekakej zvezi z vremenskimi premembami. Ta zveza pokazuje se nam najbolj pri bolehnih ljudeh. Marsikomu je glava ali križ, roka ali rama, noga ali očesa za njih skoraj boljši vremenski prorok, kakor barometer, kateri mu visi v stanovanji na steni.

Opazujmo nervoznega človeka v vremenskih spremembah. Gledal je iz svoje izbe skozi okno, in hudoval se nad tem „prokletim vremenom“, naposled zapustil je svoj stan

in šel po opravih mej svet. — Nebo je oblačno, megla pokriva zemljo in se prijemlje njega, kakor srebrna rosa, mrzlo-mokra sapa se mu vlega na prsi; — on postaje vedno bolj čmerikav, misli léno, srce in veselje mu upadeta, življenje pravi, se mu zdi teško breme, boli in trga ga na tem konci života, peče in tišči ga na drugem. Kaj počneš s takim človekom? Tolažiš ga zastonj, modrovanje se ga ne prime, ako si prijatelji njegov, prorokuj mu, da bode posijalo solnce prej, ko bo šest ur preteklo, da se uže svitli na severu, in pregnal mu boš domišljevane bolečine, pregnal muhe in čmerikavost, videl bodeš, kako kmalu se mu bo razvedrilo lice in plačilo ti bo sicer malo neveren, vendar bolj vesel in hvaležen pogled. Vpliv vremena na nervoznega človeka je tako mogočen, da tudi močna moralna volja malo ali nič ne pomaga, tak človek je popolnem marioneta vremenova.

Omenil sem, da se nahaja nervoznost pri

premožnih stanovih in pri ubožnih, pri bogatih in pri siromakih; nastane tedaj vprašanje: v kakej zvezi je posést in premoženje z nervoznostjo. Direktnega vpliva jima pripisovati ne moremo, pač pa z njima zvezanimi vnanjimi položaji; skrbi, si premoženje priboriti, strahu in trepetu, pridobljeno zopet izgubiti. Koliko je posestvo glede na izobraženost in vnanje svetovne razmere posameznega človeka, ali premalo ali veliko; to pač je merodajno; — ker sledi iz tega ali pomanjkanje in stradanje, ali pa razkošje in pohotnost. Eno ali drugo je izdatni, redko vsahneči izvir nervoznosti.

Pomanjkanje in uboščina razdeva čutniški stroj, omamlja duha in vznemirja srce; — pri ljudeh pa; kateri so živeli v preobilnosti, ki so bili nadarjeni s posvetnim blagom, katerim pa primanjkuje moralne filozofije življenja, tem vznemirja čutnice strah, da ne bi izgubili bogatstva; — in če jih vendar zadene nemila

na levo niso bila za rabo, poleg tega je bilo tam mnogo bašibozukov. Ko so kasneje vojaki Žitomirskega polka tu prodirali, palo jih je mnogo, kajti turški strelji so jih zadevali iz dveh pokritih pozicij. Ko so vojaki višino dosegli, morali so v notranjem redu čepeti in na tesnem čakati, da jih bode treba.

V dolini se je vedno enako ostro streljalo iz pušk celo dopoludne. Turki so se čutili v svojem pokritem položaju v gozdu močno in varne in so gotovo nameravali s svojim levim krilom prodirati, dolino tam, kjer je najozja, prekrizati in Rusom za hrbet priti. Sicer je pa divjal boj po dolini sem pa tja. Ob najstih do polu dne so bili Rusi že zašli v leševje na rebri, katero so bili Turki zasedli. Rusi so bili pri tem prodiranju doli v odprti dolini polno mrtvih in ranjenih za soboj pustili. A v sredi ognja so občudovanja vredni ruski ambulantni ranjence pobirali.

Ali Rusi so morali kmalu zopet umakniti se in so bili od Turkov nazaj potisnjeni. Pri tem so pač ruski strelci pokazali veliko urnost v iskanju in porabi vsacega grmička in drevesa za pokritje, ali vojaki Minskega polka so stali na prostem polji, nepokriti proti sovražnim puškam.

Zavoljo tega so ti vojaki ta dan največ izgubili. Vse strahote gozdnega boja so se tu razdivjale bile in iz gostega lesovja se je slišalo pokanje strelcev, srdite krike bojujočih in bolestne klice ranjenih.

Forbes dalje pripoveduje, da je šel potem ob 11. uri na goro k generalnemu štabu, kjer so generali stali. Tu so okolo žvižgale kugle kakor ose. Ena je zadela generala Dragomirova na levem kolenu in morali so ga proč odnesti.

Ob 12. sta bila dva bataljona žitomerskega polka komandirana, naj vzameta desni kot turške pozicije. Turški gorski kanoni so jih močno zadevali, vendar so prodirali v gozd. Ruska artilerija je delala pred njimi, ker je močno v gozd streljala, a zdaj je morala ogenj vstaviti, da ne bi lastnih ljudi zadevala. Zopet je prišla le na puško in bajonet. Zdaj je bila kriza bitve. Oster boj spredaj na čelu in na strani je trajal več kot eno uro, a bilo je očitno, da so Rusi korak za korakom tal pridobivali. . . Bitva se je bližala odločitvi in na ruske strani je bilo največje razburjenje. General Radecki se postavi osebno na čelo ene kompanije rezerv, na čelu druge polkovnik in tako sta jih peljala ven v ogenj. Zaveš, da jih vrhovni poveljnik sam vodi, na-

vdušil je ruske vojake posebno in nji hurakli so preglasovali pokanje pušk. V brzoteku so čez dolino tekli in pri zadnji rebri vrgli se na Turke.

Zdaj se je začel šturmi proti srednji višini. Iz dreves od Turkov narejene klade in šance so Rusi preskakovali, bajonet je deloval grozovito, in nazadnje je oznanjevalo pretresujoče zmagovalno kričanje Rusov, da so vso višino od Turkov očistili in jim pozicijo vzeli. To je bilo ob dveh popoldne. Ali Turki se niso hoteli udati, da bi bili zmagani. Zopet so pritekli izza gore navzgor in so jo s šturmom hoteli zopet vzeti, a bili so odbiti. Ob treh so nehali streljati.

Radecki je pa hotel železo kovati, dokler je bilo razbeljeno. Sklenil je še ono turško pozicijo vzeti, ki leži proti vasi Šibki, v katerih so se bili Turki prvi dan boja ukopali. Podolski polk je bil iz rezerve ven poklican in je šel navzdol proti Turkom, krit z močnim ognjem iz ruskih baterij. Tudi ta napad je imel dober vspeh in Radecki je razširil se takó spredaj, kakor ob straneh.

Ravnokar prihaja sem (v Šibko) prva brigada 14. divizije. Radecki je zdaj pretrgal nevarno obkoljenje svojih flank. On upa, da bode mogel držati višino, katere je Turkom vzela, in jih bode najbrž tudi mogel. Vsa nevarnost še nij proč, ali položaj je jasen in priprost.

Turška vojska, ki je bila dozdanj v boji, je iz samih nizamov, dobro izurjenih regularnih vojakov, ki so tudi občudovanja vredno bojevali se.

Ruski zdravniki so delali, ne boječ se smrti in požrtvovalno hodeč k ranjencem v najbolj izpostavljena položaja. Njih urnost in skrbnost za ranjence, katerim so vroče obraze prali, piti in jesti jim dajali, napolnila me je z občudovanjem. Pri tem so žvižgale kugle okolo obvezovališča in eden ranjenec je dobil nov strel v sebe, ko so ga obvezovali.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 31. avgusta.

Gališki deželni zbor je sklenil 30. avgusta proračun in druge deželne finančne stvari, potem je bil pa, predno je mogel adresno debato začeti, od ces. namestnika zaprt. — Tedaj poljski „šlahčiči“ ne bodo mogli nič jezika brusiti zoper Ruse in zoper „panslavizem“ etc.

Na **južnem Tirolskem** se je za-

četnica telesnih in dušnih bolezni. Le ako je delo v pravej, naravnej razmeri s telesno konstitucijo, s temperamentom, s klimatičnimi odnosi, s hrano itd., če dela človek z veseljem, ako delo nij enostransko, torej utrudljivo, ako nij prenapeto in zato slabilno, le potem vpliva ugodno na čutniško življenje in postane dober pripomoček, ubraniti se nervoznosti.

Omenil sem že v svojem razpravljanju higijene. Kaj pa nas ta uči, kaj terjajo od staršev, učnikov in odgojiteljev, od vseh onih, katerim je sveta naloga in dolžnost, skrbeti za srečo in blagor človeštva? Ona nas uči: fizične in moralne zmoglosti enakomerno izrediti in gojiti. Ali se pa ravna tako? Svoje glavna večina zanemarljivo dobri nauk higijene. — Uže otroku se vložijo slabe kali, ker ga zanemarljivo starši in prepuščajo skrb zanj večidel služabnikom in poslom; marsikateri otrok je bil uže žrtev brezumnih in brezvest-

čela agitacija za volitev državnih poslancev. Tri stranke bodo stopile na noge. 1. dozdanji poslanci, liberalno-narodni (italijanisi); 2. klerikalci in 3. vladni kandidati.

Vnanje države.

Na **poljsko-pruske** meji zbira Nemčija vojsko. Najbolj menda zato, da brani vojaškim beguncem iz Rusko-Poljskega čez mejo, pa morda tudi zato, da zaduši kak upor, ako bi ga Poljaki razpalili, kar pač nij verjetno, da bi se zgodilo.

Berlinski „Provinzial-Corr.“ pravi o očitani in svarjenji, katero je nemški poslanik v Carigradu zaradi zverstev turške vojske sultanovej vladi izročil, — da se vidi, da vse evropske vlade odobravajo korak Nemčije.

Angleški vladni list „Standard“ poroča, da je angleški poslanik Layard v Carigradu protestiral zoper brezposodno obešanje Bulgarov. Ali pravi, Turki se zanj še zmenili niso. To je ponižanje Anglije, ki daje Turkom denarja, oficirjev, orožja, vsega za vojsko zoper Ruse, — potem pa sama brce dobiva za hvalo. Dober jej tek!

Francoski republikanci se vesele na pravdo zoper Gambetto. „Siècle“ piše: „Nesrečni vi ministri! ali ne vidite, kakó bi mi sto najlepših zborov dali za nepričakovano veselje Gambettinega zagovora pred sodbo? Tribuno ste Gambetti dali in kakšno! Mi smo vas za pametnejše imeli. Zagovor Gambettin bode v milijonov eksemplarih tiskan“.

Dopisi.

Iz Gorice 29. avgusta. [Izv. dopis.]

Zaporedoma nam prinaša „Sl. Narod“ žalostne vesti o požarih, ki naše slovensko ljudstvo tu in tam spravljajo popolno na beraško palico. Še nij minola draginja žita, katera je strašno zadolžila našega ubožnega, zraven pa tudi premožnega kmeta. Poln nade gledal je na letošnji pridelek, misleč si poboljšati svoj stan ter poplačati dolgove, a neusmiljena osoda uničuje marsikateremu ono nado.

In ta je uničena bila našim Ročincem v malo urah v ponedeljek po noči. Stara mati je šla o mraku v hlev s petrolejevo lampo brez stekla, svetilnica se nesrečno prevrže in v trenutku bil je hlev s senom v plamenu, vsa prizadetja zadušiti ogenj bila so zastoj. Strašansko je plapolal okolo sebe užgavši brez milosti bližnja poslopja, največji sovražni pomočnik bil mu je veter. Cela vas je bila v ognju, brzjavili so po goriško požarno stražo, katera se je takoj v diru podala v 2 uri s konjem oddaljeni Ročin, a zastoj; zgorelo je uže 24 hiš popolnem, 4 polovico, in kakor poroča tukajšnji italijanski list, 34 hlevov in

osoda, da se morajo boriti za vsakdanji zaslužek, ako so prisiljeni premišljevat, kaj in kako bo drugo jutro, ko so imeli prej vsega obilo na razpolaganje, potem jim je težko rešiti čutnice bolehavosti, postane jim skoraj nemogoče ubraniti se nervoznosti.

„Čas je denar,“ to je pregovor sedanjega časa, in da si denar pridobiš, treba je uporabiti čas, treba je delati. — Kako pa more delo biti, da ostanejo čutnice zdrave? Ako dela človek z nevoljo, ako je delo protislovno individualnim in vnanjim razmeram človeka, potem utruja in slabi, človek postane apatičen, nervozen. Zadnje opazujemo zlasti pri delajočej ženski. Žensko delo je po večem v jako neugodnem razmerju s telesnimi močmi in zdravjem žene. Delavkam v fabrikah preti razen drugih nevarnostij za življenje in zdravje tudi ta, da jih telesnemu njihovemu stroju neprimerno, prenapeto in utrudljivo delo dotira do nervoznosti, katera je večkrat za-

nih dojnica, ali malopridnih in potuhnjenih poslov; od teh dobil je v svojo mlado dušo prve kali slabega, iz katere se mu je razvilo in vzrastlo z leti drevo, katerega vsaka vejica je ena človeških slabostij, strasti in napak. Kako redkokrat sta izreja in poduk primerna telesnemu in duševnemu razvitku otroka, mladenci ali deklice. Stori se preveč in premalo. — S podukom se omikuje sicer razum, ali malo se gleda na to, da bi ta blažil tudi srce, in kako lahko polastijo se tacega mladega bitja strasti, katere mu vznemirjajo čutnice; — s slabim berilom razburja se mlademu človeku domišljija, razvneajo se mu prezgodnje in škodljive želje in nade; — dan za dnevom odkrhuje se mu košček za košček od zlatih gradov, katere si je sezidal, — enostranski poduk mu značaja nij utrdil, strasti nadvladajo — in kaj je konec? — Nervoznost in bolehanje duše!

(Dalje prih.)

druzi poslopij. Škoda je bila cenjena nad 80.000 gld.

Prav malo je bilo zavarovanih in iz mej teh mnogo, ki niso plačali zaostaline. Kdo more popisati strah, revščino in obup naših ubogih gorjanov. Zima se bliža, lakota, mrz bosta uničila jih, ako se jim ne pomaga po milodarih.

Čitalnice! zdaj vam je dana žalostna naloga, delati za revne naše brate in vam, gospoda duhovska, da pri svojih vernih po cerkvah nabirate doneske za naše uboge Ročince, ki so tudi lani imeli veliko nesrečo po ognji.

Vam pa, hišni gospodarji, je žalosten nauk da se vendar enkrat daste prepričati, ter za par letnih goldinarjev lahko zavarujete svoje imetje, da ne pridete na beraško palico. Tudi ne glejte za par soldov, ter kupujte luči s steklom, ker največ je nesreč po onih „lampah“ brez stekla.

Nek tukajšnji žitni trgovec je poslal 200 funt. turščine moke nesrečnejšem. Gospodje trgovci, posnemajte ga, ker dobro vam je znano, da ravno naši hribovci dajejo največ skupiti z žitom, vrnite jim malo onih mastnih dobičkov, hvaležni vam bodo.

V Gorici je razpisana služba izkušenega živinozdravnika s sedežem v mestu, ter vladno plačo. V Korminu pa služba okrajnega c. kr. sodnika.

Ravno, ko sem hotel skleniti zgornji dopis, došli so dragonci „kvartirmacherji“, govorica je, da pridejo trije, nekateri pa trdijo, da le 1 škadron teh rudečehlačnikov na konjih.

Domače stvari.

— (Zbirko okolo 600 starih denarjev) podarila je gospa Julija Matere deželnemu muzeju ljubljanskemu, mej njimi 5 zlatih, katerih 3 so iz dobe rimskih cesarjev Valenta, Honorija in Zena. Srebrnih je 379, in sicer 16 rimskih, 15 akvilejskih, 5 tržaških in 16 benečanskih. Deželni odbor se bode blagodušnej gospé za ta dragoceni denar zahvalil pismeno.

— (Gozdni požar.) Na Storžiču blizu Bašlja na Gorenjskem je gorel te dni gozd. Zvečer se je plamen daleč videl.

— (O požaru v Kompoljah) piše nam drug dopisnik: Od vseh 18 pogorelcev bilo jih je 9 zavarovanih in sicer 6 pri graškej vzajemnej zavarovalnici, 3 pa pri banki „Slaviji“. Od teh sta pri „graškej“ zamudila 2, pri „Slaviji“ pa eden plačilo, tako da vsega vkup samo 6 pogorelcev odškodnino dobi. Pri banki „Slaviji“ je bilo več časa mnogo Kompoljcev zavarovanih, toda razun omenjenih treh so vsi leta 1875 odstopili. Ali nij škoda? „Slavija“ je trdna banka in izplačuje škodo redno, zdaj bi bilo vsem onim Kompoljcem pomagano, ko bi bili še zadnje dve leti vplačevali.

Razne vesti.

* (Velikansk požar) je bil v Nimburgu na Češkem 27. avgusta. Zgorelo je 40 hiš, ne da bi računili druga poslopja. Tudi troje otrok je našlo v ognji smrt. — V trgu Kreuzbergu pa je 21. avgusta požar uničil četrto hiš in drugih poslopij ter naredil 25.000 gold. škode.

* (Velik ogenj.) V Časlavi na Češkem je v noči na 27. avgusta pogorel parni mlin Franje Lacina. Škoda znaša 40.000 gld. Oškodovanec je bil z enakim zneskom zavarovan.

* (Po begu) je artiljerijski nadporočnik Müller iz Komorna, porabivši za-se mnogo de-

narja iz kase. V Pragi so ga vjeli in vteknili v zapor.

* (Ostrupila) je v Pragi žena tajnika najdenišnice sebe in svoje dveletno dete. Bala se je eksekucije.

* (Zmrznila) je 15. t. m. v Königsbergu na Pruskem triletna deklica, katero je oče vzel sboj v ledenico, pa jo pozabil notri.

* (Obesil) se je 17. avgusta v Hreljinu v Istri nek mlad delavec. Prišel je iz Slavonije, kjer si je dela iskal, domov, pa brez vsega denarja. Mati ga je pustila omenjeni dan samega doma in je šla na polje. Ko se vrne, najde sina v liši obešenega. Poleg tega je krvavel nesrečnej iz treh ran, ki so mu bile z nožem zadane. Vse oživljenje je bilo zastoj in še zdaj nij prišlo na dan, od kod je obešenec rane dobil.

* (Strašen vihar.) 22. in 23. avg. je bil na Škotskem strašen vihar, ki je veliko ljudi tako ljuto telebil ob tla, da jih je umoril. Veliko železnice je razdril. Po cestah mesta Selkirk so ljudje ujeli več rib jegulj, ki so bile po štiri črevlje dolge.

* (Nemški goljufi.) V Avricourtu na Francoskem so te dni zaprli več Nemcev, ker so uže dolgo v cilindrih nosili cigare čez mejo. V tak visok nemšk klobuk gre pa veliko cigár.

Dunajska borza 31. avgusta.

(Izvirno telegrafično poročilo.)			
Enotni drž. dolg v bankovcih	64 gld.	£0	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66	65	"
Zlata renta	74	75	"
1860 drž. posojilo	111	£0	"
Akcije narodne banke	836	—	"
Kreditne akcije	202	25	"
London	119	—	"
Napol.	9	52	"
C. kr. cekini	5	67	"
Srebro	104	10	"
Državne marke	58	35	"

Javna zahvala.

Podpisani sem v Podlipi poleg Vrhnik cerkev in stolp popolno novo s cinkom pokril. Ker so mi ondodni cerkveni ključarji ves zaslužek precej in popolno izplačali, ter me ves čas, ko sem tam to delo imel, z vsem potrebnim najboljše postregli, njim moram najtoplejšo zahvalo izrekat.

Vrhnika, dne 30. avgusta 1877.

Koloman Haberman,
kleparski mojster.

(233)

Agneza Hostnik, rojena Wenkovič, daje v največje žalosti s tem v svojem in v imenu svojih otrok poročilo o tužnej smrti svojega pristrčno ljubljene soproga, oziroma očeta, deda in tasta, gospoda

Gašperja Hostnik-a,

trgovca, hišnega in realitetnega posestnika in meščana v Kamniku,

ki je 30. avgusta t. l. ob 3/4 na 10 zvečer po dolgem, hudem trpljenju in prejetju sv. zakramentov za umirajočce, v 71. letu, blaženo v Gospodu zaspal.

Pozemelski ostanki dragega umrlega se bodo soboto 1. septembra t. l. ob 10. uri do poludne od žalujočce hiše v cerkev na sv. Jožefa gori nesli, tam slovesno blagoslovili in potem v lastni grob k večnemu počitku položili.

Sv. maše za dušo se bodo čitale po več cerkvah.

V Kamniku, 31. avgusta 1877.

Edino svoje vrste!

Denes soboto 1. septembra 1877

bode v

„Bierhalle“,
sv. Petra cesta, (237)

Umeteljniški koncert,

dan od vsestransko znanih virtuofov koncertinov, gospodov

Schmidt in Heidemann iz Lipska.

Začetek ob 7 1/2 uri zvečer. Vstopnina 15 kr.

Stev. 12059.

(229—2)

Prošnja

za mile darove za vas Kompolje.

Po ukazu vis. c. k. deželnega predsedništva od 26. t. m. št. 2034 se bodo za 58 rodbin iz vasi Kompolje, katerim je požar vse vpepelil, tukaj mili darovi sprejemali, po častnikah potrdili in svojemu namenu oddali.

Mestni magistrat v Ljubljani,

27. avgusta 1877.

Župan: Laschan m. p.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

30 let nje je nij bolezn, ki bi je ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinske stroške; zdravi vse bolezni v ledlodu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebravljene, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledičico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je boljše, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo št. 73.670.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja,

Bonn, 10. jul. 1852.

Revalesscière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dritti in griži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih a t. d. pri kamnu, pri prisadljivem a bolehnem draženju v acalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in pravih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalac in člen mnogo učenih družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalesscière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkunja tajnega sanitetnega svetovalca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalesscière du Barry vsostransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalac.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimpert, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj pacient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je valed rabe Vaše Revalesscière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Spričevalo št. 72.618.

La Roche sur Yon, 30. julija 1868.

Vaša Revalesscière ozdravila me je popolnem strašnih žledodnih in čutnicnih boleznih, katere so me deset let mučile.

(Gospa) Armanda Prevost, posestnica.

Revalesscière je 4krat teonejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na oem, ko pri zdravih.

V pichastih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 fantov 20 gold., 24 fantov 36 gold.

Revalesscière-Biscuiten v puščah in Revalesscière-Chocolatée v prahu 12 tas 1 gld. 50 kr., 24 tas 2 gl. 50 kr., 48 tas 4 gl. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gl.

Produje: Du Barry & Comp. na Bismarck, Wallis-Steingasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnah in specerijskih trgovcih, tudi razpošilja dajaka hiša na vse kraje po poštnih računih ali povzetjih. V Ljubljani Ed. Gahr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem oriu“, v iteki pri lekarju J. Prodanu, v Celovcu pri lekarju Birnacherju, v Spiljetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschu, v Zadru pri Androviču. (126)

Ravnokar je v „Narodnej tiskarni“ v Ljubljani izšlo in se dobi:

VIII. zvezek „Listki“:

Pomladanski valovi.

Roman, spisal I. Turgenjev, poslovenil dr. M. Samec. 8° 17 pol. Cena 60 kr.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne.“

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.